

را شوکه کرد: «به همت یک خیر نیکوکار و بانام طرح ضامن آهو زندانیانی آزاد شده اند.» و هیچ گاه نمی دانستیم که خود پدر همین خیر نیکوکار است. در آخرین لحظات زندگی اش، ماسه دخترش در کنار او بودیم که او با تمام وجود شهادتین را گفت و آخرین کلمه ای که به زبان آورد "یا ضامن آهو" بود.

فعالیت های نیکوکارانه خواهان کلاهان در طول بیش از سیزده سال گذشته دستاورد های قابل توجهی به همراه داشته است و در این مسیر حس هایی را تجربه کرده اند که در هیچ فرایند دیگری، به ویژه در عرصه مال اندوزی، محقق نمی شود. فتانه در همین باره از این حس های شیرین می گوید: «ما با مردم ارتباط مستقیم نداریم، اما غیر مستقیم دیده ایم که مردم خیلی دعا می کنند و برای ما خدایا مری می فرستند. حتی یک دفعه مادری که بچه کوچکش را در آی سی یو بیمارستان قائم^(عج) بستری کرده بود، با اصرار از مسئولان آی سی یو تلفن ما را گرفت و با من صحبت کرد. او در حال گریه، از ما تشکر می کرد و خوش حال بود که جایی وجود دارد که به کودکش رسیدگی می کنند. چون آی سی یو بیمارستان قائم^(عج) عمومی است و واقعا کار ساز شده است. همین دعا هایی که مردم برای ما می کنند، باعث خوش حالی مان می شود که توانسته ایم در التیام دردهایشان کمی مؤثر باشیم.»

توصیه های خواهان کلاهان در مسیر تجربیاتشان می تواند چراغ راهی برای بانوانی باشد که می خواهند تغییرات مثبتی در زندگی نیازمندان به خدمات درمان ایجاد کنند. فتانه با بیان اینکه خانم ها هنوز هم کمی ترس دارند، اما وقتی می بینند که ما این کارها را انجام می دهیم، جرئت پیدا می کنند و جلو می آیند، توصیه می کند: «در ابتدای مسیر شاید نتوانید بر بسیاری از چالش ها غلبه کنید. اما با صبر و عشق، مشکلات را حل کنید و دلسرد نشوید.» فریده نیز تأکید می کند با تحقیق در حوزه ای که می خواهید کار خیری انجام دهید، وارد شوید: «ما خودمان در ابتدای راه بسیار تندر فتم و دستگاهی برای بیمارستان خریدیم که تا مدت ها در بیمارستان استفاده نشد. این موضوع ما را ناامید نکرد تا اینکه بالاخره آن را وارد چرخه استفاده کردیم. سعی کنید به گونه ای وارد حوزه کارهای خیر شوید که درگیر مسائل حاشیه ای نشوید و گرفتار نگردید. به عبارتی، حتما در باره روال حقوقی اقدامات خود مشورت بگیرید و آن را بررسی کنید.»

دگردوستی و همدلی این خواهان، کلامی از امام صادق^(ع) را به خاطر می آورد که می فرمایند: «کسی که کار خیری انجام می دهد و مالی در راه خیر هزینه می کند، از کسی که جانش را در این راه فدا می کند، کم ارزش تر نیست.»

تا تبعیض های آشکار و پنهان و کمبود منابع، اما برای زنان، این مسیر اغلب پرپیچ و خم تر است. از فریده و فتانه پرسیدیم، آیا آن هانیز در این راه با چنین چالش هایی مواجه شده اند؟ فریده با اشاره به مدیریت این امور و تعهد هایی که به همراه دارد می گوید: «ما بنیاد نداریم، خیریه نداریم و مؤسسه نیستیم و با مردم هم ارتباط نداریم. متأسفانه برخی شماره حساب می دهند تا بقیه هم پول بریزند، اما ما با این کار مخالفیم.»

فتانه نیز به تجربه هایش در این باره اشاره می کند: «بعضی مواقع یک ناهماهنگی هایی از طرف مقابل به وجود می آید. یا مثلاً برخی مواقع یک مسئولی با انجام کار خیر مخالف است که جلوی کار را می گرفت. اما سعی می کردیم که حلش کنیم.» او در ادامه از تجربه ای گفت که در آن، به دلیل آنچه «ناحقی» خواند، از ادامه یک پروژه مهم به عنوان مجری، استعفا داده اند. روایت های آن ها، تصویری از چالش های پیش روی زنان در عرصه فعالیت های خیرخواهانه ترسیم می کند: مسیری که نه تنها نیازمند قلب های مهربان، بلکه اراده ای پولادین برای غلبه بر موانع است.

هم خوانی فعالیت ها با الگوی زندگی امروز

فعالیت های خیرخواهانه نیز در دنیای امروز باید با مدل زیست بشر هم خوان و مفید باشد تا چرخه فعالیت های خیریه ادامه پیدا کند. در این راستا، شیوه فعالیت خواهان کلاهان به شکلی است که نه تنها گرهی از کار دیگران باز کرده است که باعث زنده ماندن چرخه خیر نیز می شود. «ما قبل از هر اقدام خیریه ای، با مدیریت و شورای بیمارستان مشورت می کنیم. این مشورت به ماکمک می کند تا اقداماتی را آغاز کنیم که نه تنها مؤثر و کار ساز باشد، بلکه الهام بخش دیگر خیران نیز شود. معمولاً هر اقدامی را که شروع می کنیم بقیه خیران هم می آیند و بخش های دیگر را انجام می دهند. به طور مثال، در پروژه احداث اورژانس کلاهان، یکی از خیران به ما پیوست و پس از مشورت با ما، وقتی متوجه رضایت ما از روند کار شد، اقدام به تأسیس بخش کلیه و دیالیز کرد.»

نامی نیکو، میراثی ماندگار

وقتی صحبت از خاطراتی می شود که حین انجام کارهای نیکوکارانه دارند، از طرح «یا ضامن آهو» نام می برند: «پدر همیشه اقدام های خیری را که انجام می داد پنهان می کرد و هیچ گاه به ما نمی گفت که در پس پرده اقدامات بزرگی چون طرح «ضامن آهو» قرار دارد. در یکی از شب های عید فطر، خبری از تلویزیون پخش شد که ما

کار کارگران شهرک صنعتی و اورژانس ۱۱۵ را در بیمارستان طالقانی ساختیم و به آمبولانس و وسایل مجهز کردیم.»

عشقی که جاودانه شد

همه می دانیم که دل کردن از مال دنیا برای خیلی ها سخت است. اما خواهان کلاهان بعد از فوت پدرشان تصمیم گرفتند قبل از اینکه خود بهره مند شوند، مردم شهر را بهره مند کنند. وقتی از آن ها پرسیدیم چه انگیزه ای دلیل این کار شد، فتانه و فریده بدون مکث جواب دادند: «به عشق پدرمان.»

فتانه اضافه می کند: «ماسه دختر تمام زندگی مان بابا بود و او را خیلی دوست داشتیم و به هر دری می زدیم که نگهش داریم، اما متأسفانه درمان جواب نداد. وقتی او را از دست دادیم، از لحاظ روحی به هم ریخته بودیم. با ادامه راه پدر احساس می کنیم که او خوش حال است و همین آراممان می کند.»

از فریده پرسیدیم شما یک زنجیره خیر درست کردید. این تصمیم خودتان بود یا خواست حاج محمود؟ او در جواب می گوید: «با ما می گفت دوست دارم شما بعد از من کارهای خیر بکنید، اما نمی گویم باید این کار را انجام دهید چون کار خیر اجبار بر دار نیست. اگر دوست داشتید این کار را انجام دهید تا فرزندانمان هم دنباله رو شما باشند.»

همراهی بی دریغ خانواده

مسئولیت اجتماعی که خواهان کلاهان بر دوش دارند، ناگزیر با میزان همراهی خانواده، به ویژه همسران و فرزندان، ارتباط مستقیمی دارد به ویژه کسانی که شاید بیش از هر فرد دیگری حق داشته باشند گاهی لب به اعتراض بکشایند. با این حال، فریده با قاطعیت این فرضیه را رد می کند: «اصلاً این طور نیست و حتی اگر ما بخواهیم دست از این کارها بکشیم، همسر و فرزندانمان کنارمان هستند و کمک هم می کنند.» فتانه هم می گوید: «نه اصلاً. ما حتی از مادر هم کمک نمی گیریم. ماسه خواهر، فقط و فقط اندازه جیب خودمان برای کارهای خیرمان خرج می کنیم.»

تعهد اجتماعی و چالش های پیش رو

فعالیت های خیرخواهانه، عرصه ای سرشار از همدلی و نوع دوستی است، اما این به معنای مصون بودن آن از چالش های اجتماعی نیست. چه در مقام نیکوکار، چه مددکار اجتماعی و چه خیر، فعالان این حوزه با موانع متعددی روبه رو می شوند: از نگرش های سنتی گرفته

فتانه کلاهان

فتانه کلاهان ۴۶ ساله و دانش آموز خسته رشته مدیریت بازرگانی است. او که در غیاب خواهانانش مدیریت و هدایت امور خیرخواهانه خانواده را به عهده دارد، دارای دو فرزند است. فتانه کلاهان که عضویت در اکثر شوراهای مشارکت بیمارستان های مشهد را دارد همراه با خواهانانش، در مشهد پروژه های خیر و نیکوکاری متعددی از جمله ساخت آی سی یو بیمارستان قائم^(عج)، همراه سرای بیمارستان طالقانی و اورژانس جاده ای سه راه فردوسی و کمک به پیشتر مؤسسات خیریه، کودکان کار، کمک هزینه تحصیلی برای مؤسسه دارالاکرام و... داشته است.

فریده کلاهان

فریده کلاهان ۵۷ ساله، دختر بزرگ مرحوم کلاهان است. او که ساکن کشور آلمان است، سه فرزند دارد و معتقد است هر جای دنیا که باشد، ایران سرزمین اوست و مردم ایران برایش اهمیت دارند. فریده مرتب به ایران می آید تا در کارهای خیرخواهانه و رسیدگی به امور عام المنفعه شان مشارکت کند.

